

ZEYTİNBURNU'NUN 50 YILI

Fotoğraflarla 1950'den 2000'e

Mehmet Alpay
Fotoğraf Sergisi

ZEYTiNBURNU
KÜLTÜR SANAT

ZEYTiNBURNU KÜLTÜR VE SANAT MERKEZi

Semiha Őakir Cad. 15 Temmuz Meydanı Zeytinburnu / İSTANBUL

Tel: 0212 413 11 11 Faks: 0212 415 51 57

zeytinburnukultursanat.com

ZEYTİNBURNU'NUN
50 YILI
Fotoğraflarla 1950'den 2000'e

Mehmet Alpay
Fotoğraf Sergisi

28 Ocak 2021 - 14 Şubat 2021

Zeytinburnu Kültür ve Sanat Merkezi Yayınları

Katalog No: 39

Koordinatör

Sertaç Güleç

Nurullah Yıldız

Editör

Aykut Ertuğrul

Grafik Tasarım

A-Z Kültür Sanat Ajansı

ISBN

978-605-7664-65-5

Bu katalog Ocak 2021 tarihinde “Zeytinburnu’nun 50 Yılı” fotoğraf sergisi için İstanbul’da 500 adet basılmıştır.

Eserin yayın hakları Zeytinburnu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü’ne aittir. Yayının hiçbir kısmı, yazılı izin olmadan, tamamen, kısmen veya değiştirilerek yayınlanamaz, iktibas edilemez, fotokopi dahil her ne Őekilde olursa olsun, elektronik veya mekanik yollarla kopya edilemez, bilgi olarak depolanamaz ve çoğaltılamaz.

Sunuş

Kıymetli sanatseverler,

Bir ülke, şehir, ilçe, mahalle, sokak; yani insanların bir arada yaşadığı en küçüğünden en büyüğüne bütün topluluklar, malzemesi insan olan binlerce eşsiz parçadan oluşur. Her birey, büyük bir resmin şahsına münhasır, nadide bir rengidir. Varlığıyla ait olduğu topluluğa değer katar, onu çoğaltır, zenginleştirir. Hatırladıklarıyla, öğrendikleriyle bir hafıza inşa eder. Herhalde dünya üzerinde bir mekânda toplanmış ve o mekânı evi belleyen insanları bir arada tutan en önemli unsurlardan birisi sözünü ettiğimiz hafızadır. Çünkü, insan hatırlar ve hatırladıklarıyla geleceği kurar; hatırlar ve hatırladıklarıyla evini her geçen gün daha güzel daha güvenli, daha nezih, ferah bir “yer” haline getirir. Dünya üzerinde kendimizi bildiğimiz, kurduğumuz, ev deyince hatırladığımız bu yer, bizim için şüphesiz Zeytinburnu’dur.

Zeytinburnu ilçemiz, bu nadide semt, her bir ferdinin varlığı, gayreti, dikkati, umutları, önerileri en çok da hatıralarıyla bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da bizim güzel evimiz olmaya devam edecek. Zeytinburnu’nun varlığına değer katanlar arasında, hem kolektif hem bireysel anlamda belleğimize katkılar sunanlar, tam da bu yüzden bizler için ziyadesiyle önemlidir. Uzun yıllar boyunca şehrimizin güzelleşmesine katkıda bulunmuş, basın yayın anlamında ilçemizin hep yanında olmuş, değerli Mehmet Alpay Beyefendi’nin yıllar boyunca objektifine yansıyan fotoğraflardan oluşan “Zeytinburnu’nun Elli Yılı” sergisi bizi hatırlamaya ve kıymet bilmeye sevk edeceği için ve bu koleksiyonun kültür merkezimizde sergilenecek olmasından ziyadesiyle mutlu olduğumu belirtmeliyim. Bu vesileyle başta Mehmet Alpay olmak üzere sergide emeği geçen bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Ömer Arısoy
Belediye Başkanı

Dünden Bugüne Zeytinburnu

Zeytinburnu topraklarındaki hareketlilik Latin Yunan'ın Megara kabilesi Byzan adlı lideriyle M.Ö 657'de Zeytinburnu topraklarından İstanbul Boğazı'na yerleşmesiyle başladı. Zira Bizantion'na yapılan saldırıların tamamı bu topraklar üzerinden oldu. İmparator I. Constantin'in Davutpaşa sahilinden Cibali'ye kadar M.S. 330 yılında başlattığı sur yapımları sırasında hayli ciddi bir deri hastalığına yakalanmasıyla surların 1 km batısında olan günümüz Zeytinburnu ve Merter bölgelerinde uzun süren bir karantina dönemi için elçiler ve asilzadelerin de barınabileceği evler yapıldı ve ilk yerleşim başladı.

M.S. 410'da II. Theodosios günümüz kara surları yapımını Altın Kapı ile başlattı. Zaferle dönen Bizans askerlerinin tören yolu günümüz Abay Caddesi üzerinden yapılmaktaydı. Özel yapılan Via Egnatia yolundan başlayarak Altın Kapıya girişleriyle birlikte yaya, atlı ve atlı araba trafiği başladı. 1204 yılında Katolik olan Avrupalılar Papalık emriyle haclı seferi başlatmış ve Ortodoks olan Doğu Roma İmparatorluğu kara surlarını Zeytinburnu topraklarından aşarak şehre girmiş ve yağmalamalarla 56 yıl hüküm sürmüştü. Bizans'a yapılan 29 kuşatma ve saldırının 28'i Zeytinburnu topraklarından yapılmıştır. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethetmesinin ardından Romanos Kapısı olan Kale İçi kapısından şehre girmiş ve akabinde Altın Kapı girişlerini kapatıp Yedikule Kapısını yaptırmıştır. Doğu Roma ve Osmanlı İmparatorluğu, askerlerinin savaş hazırlıkları nedeniyle Silivri Kapı önünden başlayan ve Büyükçekmece'ye kadar uzanan Çırpıcı çayırında toplanırlardı. Osmanlı'ya yapılan isyanlar Zeytinburnu Çırpıcı çayırında başlamış, Silivri Kapı yolu, Belgrad Kapı yolu ve Meşe yolu üzerinden devam etmiştir.

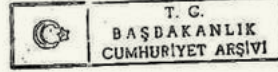
1454 yılında Malta'da bulunan deri atölyeleri ve bir mumhane, kötü kokular nedeniyle Kazlıçeşme topraklarına çıkartıldı. 1900'lü yıllarda bu atölyeler 2 katlı olarak yapılıncı debbağ işçi sayısı artmaya başladı ve 1920 yılından itibaren Zeytinburnu'nda ilk yerleşimler oluştu. Zeytinburnu'nda ilk oluşan mahalle Yenidoğan olmuştur. 1935 yılında Sümerbank'ın açılmasıyla Sümer Mahallesi, 1950'lerde Asya'dan gelen göçmenlerle Nuripaşa Mahallesi ve Rumeli topraklarından gelen muhacirlerle Yeşiltepe Mahallesi oluşmaya başlamıştır.

Zeytinburnu nüfusunun 50 bini aşmasıyla bir sağlık ocağı gereksinimi olduğundan Yenidoğan Mahallesi Muhtarı Kadriye Caymaz ve Yeşiltepe Mahalle Muhtarı Ahmet Kambur, İstanbul Valisi ve Belediye Başkanı olan Fahrettin Kerim Gökay'a bir dilekçe verdiler. Bu dilekçe Ankara'ya iletilti. Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Başbakan Adnan Menderes ve İçişleri Bakanı Ethem Menderes'in imzalı kararnamesiyle 30 Temmuz 1953 Perşembe günü Fatih ve Bakırköy tarafından idare edilen Zeytinburnu, Bakırköy ilçesine bağlı nahiye oldu. 1957 yılında 80 bini aşan Zeytinburnu ilçe nüfusu bu kez Yenidoğan, Sümer, Nuripaşa ve Yeşiltepe mahalle muhtarları dilekçeleriyle o yılda da İstanbul Valisi ve Belediye Başkanı olan Fahrettin Kerim Gökay'a müracaatta bulundular. 28 Ocak 1957 Pazartesi günü Zeytinburnu yine 4 mahalleli olarak İstanbul'un 14. ilçesi oldu. İstanbul Belediyesi bünyesinde oluşturulan Belediye İlçe Şube Müdürlüğü ile yeni idare oluşturuldu. 1 Eylül 1957 Pazar günü İçişleri Bakanlığı'nca Zeytinburnu'na Merkez Kaymakamlığı görevlendirme kararı alındı. Kazlıçeşme İstasyonu karşısına yapılan yeni binada 2 Eylül 1957 Pazartesi günü kaymakamlık birim müdürleri ve personeli göreve başladı. Zeytinburnu Belediye Şube Müdürlüğü de aynı binada işleve başladı. İlçeye ilk kaymakam olan M. Saadettin Arunç, 28 Eylül'de görev başına geldi. Mevcut 4 mahalleye daha sonra sırasıyla Kazlıçeşme, Maltepe, Merkezefendi, Veli Efendi, Beştelsiz, Telsiz, Çırpıcı, Seyitnizam ve 1970 yılında da Gökalp mahalleleri eklendi.

1984 yılında yerel yönetim belediye başkanlığı dönemine geçilmesiyle ilk belediye başkanı olarak 1984 - 1989 Dr. Muzaffer Çavuşoğlu seçildi. Sırasıyla, 1989 - 1994 Hasan Yılmaz, 1994 - 1999 Dr. Adil Emecan, 1999 - 2019 Murat Aydın belediye başkanlığı yaptı. 2019'da Belediye Başkanı seçilen Ömer Arısoy, Zeytinburnu ilçesinin 8'inci dönem ve 5'inci belediye başkanı oldu. Günümüz nüfusu 600 bine varan Zeytinburnu, akın akın gelen göçmenlerle yat nüfusu olarak 330 bini aştı.

Mehmet Alpay

K A R A R
26160

Birinci Madde- Zonguldak Vilâyetinin Safranbolu kazasına bağlı iken (6068) sayılı kanunla kaza haline getirilen eski Eflâni nahiyesinden tutumlanan nahiye kadrosu ile İstanbul Vilâyetinin Fatih Kazasına bağlı Samatya nahiyesi muntakası dahilinde Zeytinburnu gecekondü sahasında ilişik krokide gösterilen sahayı ihtiva etmek ve (Zeytinburnu) adıyla anılmak üzere yeniden bir Nahiye kurularak Bakırköy Kazasına bağlanmıştır.

İkinci Madde- Bu Kararı İçişleri Vekili yürütür.

30 ^{Temmuz} 1953

REİSİCUMHUR

C. Zengin

Başvekil

M. M. M. M.

İçişleri Vekili

C. M. M. M.

030	11	1		239	21	20
-----	----	---	--	-----	----	----

ZEYTİNBURNU KAZASININ TEŞKİLİNE DAİR
OLAN KARAR SURETİDİR.

Bakırköy-Zeytinburnu Nahiyesine bağlı Sümer, Nuripaşa, Yenidoğan ve Yeşiltepe Mahalleleri muhtarları tarafından 7.12.1956 tarihinde .. Bakırköy Kaymakamlığına müracaatla bağlı bulundukları Zeytinburnu Na- hiyesinin (Elli bini aşkın ve yüzde doksanı işçi bulunan, sakinlerinin her türlü medeni ihtiyaçlarının temini ve müşkilatla karşılanan idari ve Belediye işlerinin tedviri bakımından) Kaza haline getirilmesini ta- lep etmeleri üzerine; Nahiye Mükürlüğünce yapılan tetkik neticesinde yazılan ve Bakırköy Kaymakamlığına tasvip edilen 21.12.1956 tarihli yazıda; 1946 senesinde arazi haliyeden ibaret olan Zeytinburnu'nun 1950 nüfus sayımında 42.500, bu gün ise 50.000'den ziyade nüfusa malik bulunması ve 64 vilayeti ile, Yugoslavya, Bulgaristan, Türkistan'dan ge- lip buraya yerleşenlerden tereküp eden sakinlerinin ürf ve adet anane itibarıyla arz ettikleri gayri mütecaniz manzaradolarıyla sosyal bünseyinde görülen idari ve inzibati müşküllerin bertaraf edilmesi için Fatih Kazası Samatya Nahiyesinin sur dışında kalan Kasılcıçme ve Maltepe Mahallelerinin de ilhakı suretiyle Kaza haline getirilmesi- ne lüzum gösterilmiş ve keyfiyet Vilayet idare Heyetinin 8.1.1957 .. tarihli 1 numaralı kararı ile de muvafık görülmüş olmakla, mahallen yapılan tetkikat aynı kanaati tevdit etmiş bulunması itibarıyla fev- kal'ade iskan muntikası olup, muhtelif memleketlerden gelen ve yüzde .. doksanı işçi olup, ürf, adet ve ananeleri itibarıyla birbirine uymayan elli bin nüfusun idari, iktisadi kültürel ve inzibati işlerinin sür'at- le tedvir ve temini bakımından Zeytinburnu Nahiyesinin bağlı krokide tahdit edildiği ve ilde hududunun Topkapı ve Londra asfaltının birleş- tiği nokta ilk hudut noktasını teşkil etmek üzere , Londra asfaltının takiben Gümüşsuyu deresi üzerindeki köprüyü ve oradan Gümüşsuyu dere- sini takip ederek Veliefendi çayırı kenarından Basmahane yanından denize iner ve diğer taraftan Topkapı asfaltını sur dışından takip .. ederek Yedikule'den denize inen) hududun Zeytinburnu kaza hududu teşkil eylemesi suretiyle kaza haline getirilmesi muvafık olacağına dair Mülkiye Encümeni tutanağı Vilayet Umumi Meclisinin 28.1.1957 tarihli toplantısında okunarak cereyan eden müzakere sonunda aynen kabûlû kararlaştırılmıştır.

Suretinin Aynısıdır.

İmza

1954 Ziya Gökalp İ.O

1955 Kazlıçeşme Gazi Paşa İ.O.

1955 Topkapı Yedikule Yolu Başı

1956 Mevlana Kapı Gazoz Fabrikası

1963 Veliefendi Çeşmesi

1965 Veliefendi h. 75-4 Ara Sk.

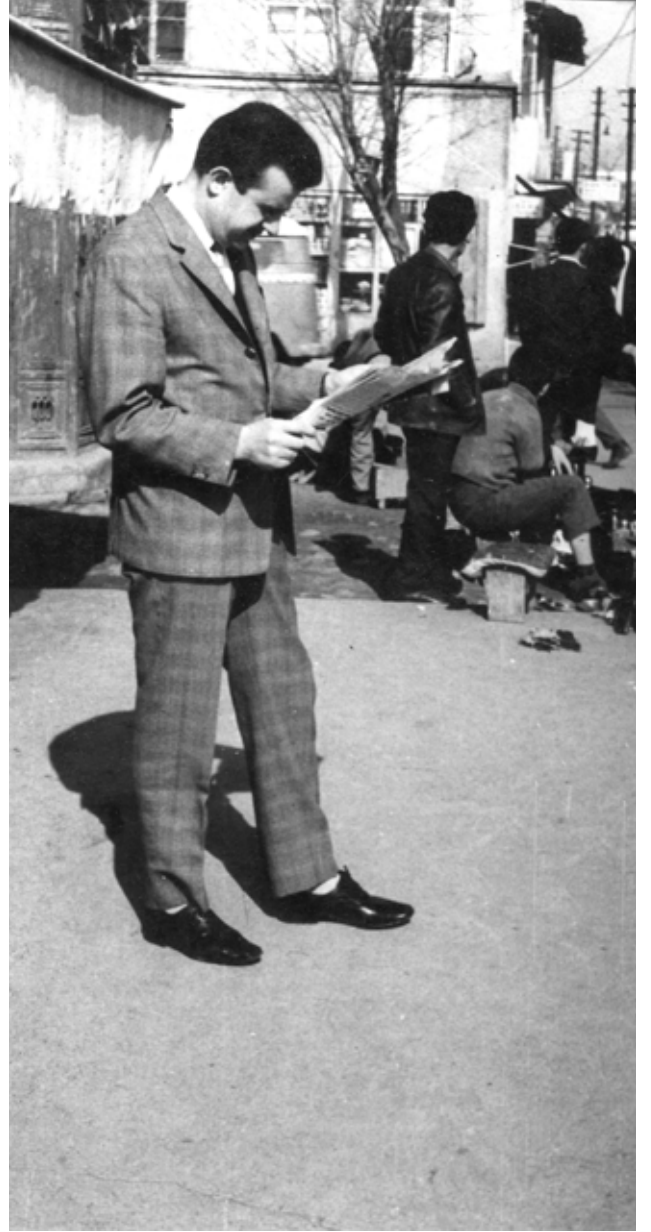
1967 Sümer. Prof. Dr. Turan Güneş Cd.

1968 Seyitnizam Mithatpaşa Bölgesi

1968 Zübeyde Hanım Cd.

1968 Yenidoğan Mh. 58 Bulvar Cd.

1968 Yenidoğan Mh. 49 Sk.

1968 Çırpıcı ve E-5 Karayolu Önü

1968 Merkezefendi Yeni Çiftlik Yolu

1968 Merkezefendi G 41 Sk.

1968 Merkezefendi G 43 Sk.

1968 Merkezefendi G 44 Sk.

1968 Merkezefendi G 50 Sk.

1968 Merkezefendi G 50 Sk.

1968 Merkezefendi G 51 Sk.

1968 Merkezefendi G 55 Sk.

1968 Merkezefendi G 57 Sk.

1968 Merkezefendi G 59 Sk.

1968 Merkezefendi G 63 Sk.

1968 Merkezefendi G 63 Sk.

1968 Merkezefendi G 65 Sk.

1968 Merkezefendi G 66 Çıkma

1968 Merkezefendi G 66 Sk.

1968 Merkezefendi G 66 Sk.

1968 Merkezefendi 67 Sk.

1969 Beştelsiz Bostanı

1970 Kazlıçeşme Erikli Baba Cemevi

1970 Gökalp Prof. M. Aksoy Cd.

1970 58 Bulvar Cd. Depo

1970 58 Bulvar Cd.

1970 Beştelsiz Bostan Bahçesi

1972 Telsiz 72 Sk.

1972 Gökalp 39-1 Sk.

1975 Beştelsiz Bostanı

1975 Telsiz 72 Sk.

1975 58. Bulvar Çukur Kahve

1975 Veliefendi İETT Blokleri

1975 Seyitnizan Ermeni Ayazma Bahçesi

1977 Topkapı

1977 Topkapı

1977 Telsiz 109-1 Sk.

1977 Telsiz 72 Sk. Coşkun Parkı

1977 Seyitnizam Dutluk Cami

1977 Seyitnizam Cd.

1977 Yeşiltepe 57 - 1 Sk.

1978 Çırpıcı Ayvalı Dere

1978 Telsiz Yenidoğan Sahası

1978 Telsiz Yenidoğan Sahası

1980 Yeşiltepe 57-1 Sk.

1980'ler Yenidoğan 41 Sk.

1980'ler 41 Sk.

1980'ler Kazlıçeşme Demirhane Cd.

1980 Kazlıçeşme Belediye Bahçesi- Hurdalık

1980'ler Gökalp 73-3 Sk.

1980'ler Kazlıçeşme Belgrad Yolu

1980 Telsiz Asım Kazancıgil Sk. ve Saha

1980 Kazlıçeşme Göğüs Hastanesi Önü

1980 Veliefendi Mh. 75-4 Ara Sk.

1980 Kazlıçeşme

1980'ler Sümer İskeleleri

1982 Yenidoğan 49 Sk.

1984 Balıklı Seyit Nizam Yolu

1984 Zübeyde Hanım Cd.

1990 Merkezefendi Muhtarlığı

1990 Sümer Balıkçı Barınağı

1990 Sümer Sahili Kumcular

1992 Sümer Kum Deposu

1992 Merkezefendi Çiftliği

1992 Kazlıçeşme

1992 Çırpıcı Balıklı Yolu

1990'lar Topkapı

1993 Kazlıçeşme Deri Fabrikası Yıkımı

1990'lar Yenidoğan 45-1 Sk.

1993 Kazlıçeşme Sultan Fatih Cami

1994 Merkezefendi

1995 Zübeybe Hanım Cd. Nuripaşa

1995 Gökalp Mh. Emniyet Amirliği

1999 Merkezefendi Kumcular

Özgeçmiş

Mehmet ALPAY

7 Ocak 1947 tarihinde İstanbul Fatih'te doğdu. Ailesiyle birlikte 1954 yılında Zeytinburnu Gökalp Mahallesi'ne yerleşti. Ziya Gökalp İlkokulu'nda eğitime başladı ve Sultanahmet Cevri Kalfa İlkokulu'ndan mezun oldu. İhsan Mermerci Ortaokulu'ndan sonra lise muadili olan Sultanahmet Sanat Enstitüsü'ne gitti. 1977 yılından 1982 yılına kadar Hürriyet Gazetesinde Zeytinburnu bölge muhabirliği görevini üstlenirken ilçeye birçok yaptırımların gerçekleşmesini sağladı. 26 yıl stüdyo fotoğrafçılığı ile birlikte 1983 yılından itibaren yerel medya gazeteciliğini birlikte yürüttü. Zeytinburnu'nda yayınlanan yerel gazetelerin hepsinde yazarlık, köşe yazarlığı ve foto muhabirliği yaptı. 1996'dan 1999 yılına kadar Radyo 24'de DJ olarak görev yaptı. Zeytinburnu Spor Kulübü'nde bir dönem yönetici oldu. Birçok etkinlik ve konserlerde sunuculuk yaptı. Halen sunuculuk yapmaya devam ediyor. 1998 yılında Sportmen adlı spor gazetesi yayınlamaya başladı. Ardından eğitime yönelik bilgisel, siyasi ve aktüel gazete olarak Mega 2000 gazetelerini çıkardı. Daha sonra bu gazetelerini Zeykent adlı gazetesinde bir araya topladı. 2015 yılında gazete yayıncılığını bırakarak sosyal medya üzerinden dijital yayına geçiş yaptı. 1977 yılından günümüze kadar gazeteci olarak ürettiği birçok proje Zeytinburnu Belediyesi ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından uygulandı. Bugüne kadar Zeytinburnu konulu 18 kişisel sergi açtı.

ISBN 978-605-7664-65-5

9 786057 664655